Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003631

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-12-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Уманського національного університету садівництва № 49/ст від 31.03.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Журавель Роман Олександрович
2. Roman Zhuravel

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 12-03-2025

Спеціальність за освітою: Економічна теорія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7412

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.07

Тема дисертації:

1. Формування системи мінімізації ризиків в аграрній сфері економіки
2. Formation of the system of minimization of risks in the agricultural sector of the economy

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, Уманський національний університет садівництва, Умань, 2024 р. Автором уточнено визначення ризику в аграрній сфері як сукупності можливих подій і явищ, які можуть вплинути на досягнення цілей аграрного виробництва, враховуючи специфіку галузі. Запропоновано класифікацію ризиків за макроекономічними, мікроекономічними та мезоекономічними факторами, що включають законодавчі, економічні, політичні та виробничі ризики. Управління ризиками в аграрній сфері передбачає системний підхід до їх ідентифікації, оцінки та мінімізації через застосування диверсифікації виробництва, страхування, вертикальної інтеграції, превентивних заходів та антикризового планування. Це сприяє зниженню ризикованості та підвищенню стійкості підприємств. Сформовано визначення «системи мінімізації ризиків в аграрній сфері економіки» як комплексу стратегій, практик та інструментів для зменшення потенційного негативного впливу різних ризиків на макро-, мезо- та мікроекономічних рівнях з метою підвищення стійкості та ефективності функціонування галузі. Обґрунтовано основні етапи

формування такої системи, включаючи ідентифікацію ризиків, їх оцінку, розробку стратегій управління, впровадження та контроль. Систематизовано методико-методологічні підходи до формування системи мінімізації ризиків, визначено комплекси методів у розрізі макро-, мезо- та мікроекономічних чинників. Аграрний сектор повинен адаптуватися до змінних умов ринку, клімату та інших зовнішніх факторів, що вимагає гнучких стратегій управління та ефективного використання ресурсів. Обгрунтовано, що аграрна сфера є ключовою складовою національної економіки України, відіграючи важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки та соціального благополуччя. Проте воєнні дії на території України завдали значої шкоди аграрному сектору, що підвищило ризики його функціонування та загрозу продовольчій безпеці. Проведений автором SWOT-аналіз стану агросектору показує, що Україна має високий потенціал для свого розвитку, але стикається зі значними слабкими сторонами, такими як війна, залежність від експорту та застарілі технології. Встановлено, що розвиток галузі можливий завдяки зростанню світового попиту на продовольство, впровадженню нових технологій та інтеграції з ЄС. Проте загрози, як-от руйнування інфраструктури, глобальна продовольча криза та зміна клімату, потребують особливої уваги. Разом з тим, проведений STEEP-аналіз виявив критичні соціальні виклики, зокрема демографічні зміни, технологічну застарілість та економічну залежність від зовнішніх ринків. Політична стабільність та екологічна стійкість є ключовими для довгострокового розвитку галузі. Результати регресійного аналізу підкреслили важливість фінансово-економічних показників у аграрному секторі, визначивши найбільш ризикові чинники для дохідності аграрного виробництва. Доведено, що формування ефективної системи мінімізації ризиків в аграрній сфері є ключовим для забезпечення стійкості та розвитку галузі. Експертні оцінки підтверджують необхідність впровадження комплексного підходу, що поєднує експертні та кількісні методи для точного оцінювання ризиків. Пріоритетними ризиками для аграрної сфери є природно-кліматичні та фінансово-економічні, а також логістично-збутові ризики. Розробка системи управління ризиками повинна враховувати специфіку макро-, мезо- та мікроекономічних рівнів ризиків в аграрному секторі. Для кожного рівня визначено відповідні стратегії. Визначено основні напрями вдосконалення інституційного механізму мінімізації ризиків, що включають поліпшення нормативно-правової бази, управління та координації між державними органами, розвиток фінансових інструментів і зміцнення інфраструктури. Акцент зроблено на розвиток людського капіталу та впровадження інноваційних технологій для підвищення стійкості аграрного сектора. Узагальнено поняття інформаційного забезпечення аграрної сфери, що включає систему збору, обробки, аналізу та передачі інформації для ефективного управління. Розроблено модель інформаційного забезпечення аграрної сфери економіки, яка включає модулі управління виробництвом, ресурсами, персоналом, фінансами, продажами та аналітикою, що забезпечує комплексний підхід до управління ризиками та підвищення ефективності галузі. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє підвищити продуктивність, зменшити витрати та забезпечити ефективне управління ризиками, що є критично важливим для стійкого розвитку аграрного сектору. Ключові слова: аграрна сфера економіки, диверсифікація, невизначеність, ризики, управління ризиками, сільське господарство, мінімізація ризиків, стратегія.

2. Thesis for PhD degree in speciality 051 – Economics (05 – Social and behavioural sciences). – Uman National University of Horticulture, Uman, 2024. The author clarifies the definition of risk in the agricultural sector as a set of possible events and phenomena that may affect the achievement of agricultural production goals, taking into account the specifics of the industry. The author proposes a classification of risks by macroeconomic, microeconomic and mesoeconomic factors, including legislative, economic, political and production risks. Risk management in the agrarian sector involves a systematic approach to their identification, assessment and minimization, using diversification of production, insurance, vertical integration, preventive measures and crisis planning. This helps to reduce risk and increase the sustainability of enterprises. The definition of “risk minimization system in the agricultural sector of the economy” is formed as a set of strategies, practices and tools to reduce the potential negative impact of various risks at the macro-, meso- and microeconomic levels, with the aim of increasing the sustainability and efficiency of the industry. The main stages of the formation of such a system are substantiated, including risk identification, assessment, development of management strategies,

implementation and control. The methodological and methodological approaches to the formation of a risk minimization system are systematized, and sets of methods are defined in the context of macro-, meso- and microeconomic factors. The agricultural sector must adapt to changing market conditions, climate and other external factors, which requires flexible management strategies and efficient use of resources. It is substantiated that the agricultural sector is a key component of the national economy of Ukraine, playing an important role in ensuring food security and social well-being. However, military actions on the territory of Ukraine have significantly damaged the agricultural sector, which has increased the risks of its functioning and threatened food security. The author's SWOT analysis of the agricultural sector shows that Ukraine has a high potential for its development, but faces significant weaknesses, such as war, dependence on exports and outdated technologies. It is established that the development of the industry is possible due to the growth of global demand for food, the introduction of new technologies and integration with the EU. At the same time, the STEEP analysis identified critical social challenges, including demographic change, technological obsolescence, and economic dependence on foreign markets. Political stability and environmental sustainability are key to the industry's long-term development. The results of the regression analysis emphasized the importance of financial and economic indicators in the agricultural sector, identifying the most risky factors for the profitability of agricultural production. It is proved that the formation of an effective risk minimization system in the agricultural sector is key to ensuring the sustainability and development of the industry. Expert assessments confirm the need to implement an integrated approach that combines expert and quantitative methods for accurate risk assessment. The priority risks for the agricultural sector are natural and climatic, financial and economic, as well as logistics and marketing risks. The development of a risk management system should take into account the specifics of macro-, meso-, and microeconomic levels of risks in the agricultural sector. Appropriate strategies have been identified for each level. The main directions for improving the institutional mechanism for minimizing risks are identified, including improving the regulatory framework, management and coordination between government agencies, developing financial instruments and strengthening infrastructure. Emphasis is placed on the development of human capital and the introduction of innovative technologies to increase the sustainability of the agricultural sector. The concept of information support of the agrarian sector is generalized, which includes a system of collection, processing, analysis and transmission of information for effective management. A model of information support for the agrarian sector of the economy has been developed, which includes modules for managing production, resources, personnel, finance, sales and analytics, which provides an integrated approach to risk management and improving the efficiency of the industry. The introduction of modern information technologies allows to increase productivity, reduce costs and ensure effective risk management, which is critical for the sustainable development of the agricultural sector. Keywords: agricultural sector of the economy, diversification, uncertainty, risks, risk management, agriculture, risk minimisation, strategy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Бурляй А.П., Бурляй О.Л., Журавель Р.О. Оцінка пропозиції основних видів сільськогосподарської продукції в Україні. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. Вип. 17. Т.1. С. 84-94. (0,63 ум. друк. арк.). (Особистий внесок автора: визначено основних виробників продукції сільського

господарства в Україні та досліджена тенденція зміни ціни на неї – 0,51 ум. друк. арк.).

- 2. Бурляй А.П., Бурляй О.Л., Побережець І.І., Журавель Р.О. Аналіз міграційних процесів: ризики для сільського господарства України. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Умань. 2022. Вип.100. Ч.2. С. 284 - 290. (0,45 ум. друк. арк.). (Особистий внесок автора: визначено основні типи та проведено аналіз міграції в Україні з початку воєнної агресії – 0,33 ум. друк. арк.).
- 3. Журавель Р.О. Ризик та невизначеність у функціонуванні аграрної сфери економіки. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Умань, 2022. Вип.101. Ч.2. С. 283-292. (0,61 ум. друк. арк.)
- 4. Журавель Р.О. Особливості управління ризиками в аграрній сфері економіки України. Науковий погляд: економіка та управління. 2023. № 4 (84). С. 32-40. (1,0 ум. друк. арк.)
- 5. Журавель Р.О. Методологічні підходи до формування системи мінімізації ризиків в аграрній сфері економіки. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2024. Вип.51. С. 28-33.
- 6. Бурляй А.П., Журавель Р.О. Проблеми ризиків в сільському господарстві. Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин: матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції. (24 травня 2021 р.) / за ред. О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. С. 61 - 63.
- 7. Журавель Р. О. Дефініція ризику і його класифікація у діяльності сільськогосподарських підприємств. Теоретичні та практичні засади забезпечення сталого агровиробництва та соціально-економічного розвитку сільських територій в умовах інноваційної економіки: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20 травня 2021 р. Харків : ХНАУ, 2021. С. 16 - 18.
- 8. Журавель Р.О. Сутність управління ризиками. Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення», 4 - 5 червня 2021р. Уманський НУС. Умань. С. 101 - 102.
- 9. Журавель Р. Сутність управління ризиками в сільському господарстві. Економіка, освіта, технології в контексті глобальних викликів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 вересня 2021 року. Черкаси: ЧДБК, 2021. с. 140 - 141.
- 10. Журавель Р.О. Ризики енергозабезпечення підприємництва України. Управління економічними процесами на макро- і мікрорівні: проблеми та перспективи вирішення: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених, 25 - 26 травня 2022 р. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. Режим доступу: http://lpnu.ua/conferencelink. С. 28-29.
- 11. Журавель Р.О. Добровільне страхування ризиків у діяльності сільськогосподарських підприємств. Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи [Електронне видання]: матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., 3 - 4 листопада 2022 р. / Держ. Біотехнологічний ун-т. Харків, 2022. С.115-117.
- 12. Журавель Р., Бурляй О. Основні шляхи зниження підприємницького ризику. Адаптація до глобальних змін та викликів: нові форми економіки, ресурсоефективні технології, захист довкілля: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів і молодих вчених, м. Івано-Франківськ, 18 травня 2023 р. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2023. С. 258 – 262.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U112522

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурляй Олександр Леонідович
2. Oleksandr L. Burliai

Кваліфікація: к.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3654-0602

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свиноус Іван Вікторович
2. Ivan Svynous

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0346-1596

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, буд. 8/1, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірзоєва Тетяна Володимирівна
2. Tetiana V. Mirzoieva

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0034-6138

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жарун Олена Володимирівна
2. Olena Zharun

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2114-6960

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смолій Людмила Василівна
2. Liudmyla V. Smolii

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7426-0468

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський національний університет садівництва

Код за ЄДРПОУ: 00493787

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 1, Умань, Уманський р-н., 20301, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Соколюк Сергій Юрійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Соколюк Сергій Юрійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Коротєєв Микола Анатолійович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна